

סדר הלימוד ליום יג לחודש

1

אוי להם לישראל כאשר הערב רב הם הראשים

ווי לישראל כד אתבלעו בערב רב, דעלייהו איתמר (בראשית מ"א) ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראהין רע כאשר בתחילה.

בזמנא דגלותא כל ממנן דאומין דעלמא וערב רב אתמר בהון (איכה א) היו צריה לראש אויביה שלו, צריה, וודאי אינן ערב רב, עלייהו אתמר (ישעיה א') שרך סוררים וחברי גנבים כלו אוהב שוחד וגו', אויביה שלו, אלין עשו וישמעאל ושבעין ממנן, דאינן כולהו בשלוה בעותרא וישראל בדוחקא בעניותא.

ובגין דא ווי לעלמא כד אתבעלו בערבוביה בישא, ומאן גרם דאתבלעו במעיהו ולא נודע כי באו אל קרבנה, בגין דעובדיהון בישיין בידיהון, הדא היא דכתיב (תהלים ק"ו) ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם.

(תיקוני הזהר, תיקונא חד ועשרין דף נ"ב ע"א)

2

הגר"א מווילנא זי"ע: הערב רע דבוקין מאוד בישראל ולא יהיה הגאולה עד שיתבררו מישראל על ידי קושי הגלות חמשה מיני ערב רב יש ביאור ה' מיני ערב רב – המה ראשי ישראל בגלות וגורמים כל הצרות

כמו שבתבואה יש שלשה מיני פסולת מוץ ותבן וסובין, כן בישראל שנמשלו לתבואה כמ"ש (ירמיה א') ראשית תבואתו, נמצאו שלשה מיני פסולת שהם ישמעאל ועשו וערב

רב, ונגד אברהם ויצחק שמהם יצאו ישמעאל ועשו, יבואו שני משיחים שהם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד (תיקוני זוהר חדש ל"ו א' והם נגד מצוות עשה ולא תעשה) והם יבררו את ישראל ממוץ ותבן וכו', ויהיו כמוץ לפני רוח, ובית עשו לקש, אבל עדיין לא יהיה בירור גמור עד שיבררו מן הערב רב שהם נגד הסובין שהם דבקים בחטה מאד, והם הפסולת שכנגד יעקב (והם נגד ביטול תורה ופריקת עול מלכות שמים), (תיקוני זוהר נ"ג א') והם דבוקים מאוד בישראל וישראל לומדים ממעשיהם (עיין לעיל בהערה ב' פ"ב), והם העשירים עליזי גאוותך (ועליהם אמרו (סנהדרין צ"ח) אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל וכו') וכמו שאי אפשר להפריד הסובין מהקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הסובין מהקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הסובין מקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הערב רב רק על ידי קושי הגלות.

(זו"ש (עמוס ט') והניעותי את בני ישראל כאשר ינוע בכברה וכו' בחרב ימותו כל חטאי עמי וכו' ביום ההוא אקים את סוכת דוד וכו') ועל זה נאמר (הושע ב') הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר וכו', ושם יתבררו כל רשעי ישראל בשלשה ימי אפילה, (ושם יסבלו צרות גדולות שיאכלו מלוחים ושאר צרות, תיקוני זוהר חדש כ"ז ג'). ועיין מ"ש בזה באריכות בספר אמונה והשגחה דף י"ט כ' כ"א) והם הגורמים כל ביטול תורה ואריכת הגלות, ונקראים נג"ע ר"ע (ראשי תיבות נפילים, גיבורים, עמלקים, רפאים, ענקי). נפילים הם הרודפים אחר התאוה כמ"ש הנפילים היו בארץ וכו' אל בנות האדם וכו', ביבורים הם אנשי השם שבונים בתי כנסיות ומתנדבין תכשיטין לספר תורה לעשות להם שם, עמלקים הם ראשי ישראל בגלות כלי חמס וגוזלים לעניי ישראל ועליהם נאמר היו צריה לראש (תיקוני זוהר חדש ל"ב), רפאים הם שמתרפים לעשות גמילות חסדים וצדקה עם בעלי תורה, ענקים הם המזלזלין תלמידי חכמים (תיקוני זוהר צ"ב ב' ג') ועיין לעיל בהערה ד"ה כמו שניצוצי) וכל עזי פנים ורשעים שבדור הם מגלגול נשמתן של ערב רב ובני קין, וכל הגלות והצרות וחורבן בית המקדש הכל על ידי מה שקיבל משה לערב רב שהוא סבור שהם גירי צדק מצד הטוב שעליהם אמרו (פסחים פ"ז) לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל וכו' אלא שיתוספו עליהם גרים, אבל הערב רב הם

מצד הרע שהוא הראשי תיבות של הערב רב, וז"ש אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ער"ב, הם הערב רב שעשו העגל בזמן הערב כמ"ש כי בושש משה באו שש (שבת פ"ט) ויש גם כן ערב זעירא וז"ש בין הערבים ב' ערבים שהם ערב רב וזעיר, וכנגד זה התקינו מנחה גדולה וקטנה להתיש כח הרע של בין הערבים (תיקוני זוהר חדש ל"ד א). ונקראים ערב רב מפני שהם ראשי העם בגלות ולכן נקראים רב, רב החובל (תיקוני זוהר ס"א א') וכמ"ש זכריה (י"א) לא קראתי נועם ולא' קראתי חובלים, וזה מרומז במ"ש וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה, הם הערב רב שהם ראשי העם, ואת לאה וילדיה אחרונים, הם העמי הארץ הטובים שהם כפופים תחת הערב רב, ואת רחל ואת יוסף אחרונים הם התלמידי חכמים שהם שפלים מכולם והם נקראים ע"ש רחל שהיא עקרת הבית, וכן נקראים ישראל ע"ש יוסף (תיקוני זוהר חדש). (אבן שלמה פרק י"א)

